

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

HE 94/2015 vp – Työttömyysturvalain muuttaminen

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Työttömyysturvalain muutos

- Oman työn käsite poistetaan työttömyysturvalaista.
 - Kaikki jatkossa tulkitaan yrittäjiksi, jos työ ei ole työsuhteista
- Päätoimisesti omassa työssä työllistyvä ja päätoiminen yrittäjä ei voi saada työttömyysetuuksia.
- Sivutoimisesti omassa työssä työllistyvä tai sivutoiminen yrittäjällä voi saada työttömyysetuuksia ns. soviteltua päivärahaa.

Palkansaajaan rinnastettava yrittäjä

- Tavoitteena parantaa työmahdollisuuksia.
- Esityksessä positiivista: Pääsääntöisesti omaa työtä tekevät pääsevät palkansaajaan rinnastettavan yrittäjän määritelmän piiriin.
- Tämä ei ole esityksen varsinainen ongelma, vaan pää- ja sivutoimisuuden osoittaminen sekä työnhakijan käännetty todistustaakka.

Pää- ja sivutoimisuus

- Pää- ja sivutoimisuuden arviointi
 - TE-keskuksien käytännössä omaan työhön on suhtauduttu kevyemmin, vaikka lakiteknisesti asiaa tulisi arvioida samalla tavalla.
 - Tämä on ollut pelko luovalla alalla: Yritystoiminnan päätoimisuudesta ei pääse eroon samalla tavalla kuin omasta työstä.
 - TTL: Henkilön katsotaan työllistyvän yrittäjänä tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssään päätoimisesti, jos toiminnan vaatima työmäärä on niin suuri, että se on esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle. **Ellei muuhun arvioon ole aihetta**, työllistyminen katsotaan sivutoimiseksi ainakin silloin, kun henkilö on ollut vähintään kuusi kuukautta kyseiseen yritystoimintaan tai omaan työhön liittymättömässä kokoaikatyössä.

Yritystoiminnasta saatavilla tuloilla tai tulojen puuttumisella ei ole suoranaista merkitystä arvioitaessa työllistävyyttä, sillä myös heikosti kannattava tai tappiollinenkin toiminta voi työllistää siten, ettei kokoaikatyön vastaanottaminen ole mahdollista.

Yritystoiminta voidaan katsoa sivutoimiseksi toiminnan vaatiman työmäärän vähäisyyden perusteella. Tämä koskee sekä esimerkiksi työn ohessa aloitettua yritystoimintaa että työttömänä aloitettua yritystoimintaa. Lisäksi yritystoiminta voidaan katsoa sivutoimiseksi henkilön riittävän yritystoiminnan aikaisen työssäolon perusteella. Käytännössä viimeksi mainittu tarkoittaa sitä, että yritystoiminta katsotaan sivutoimiseksi, kun henkilö on tehnyt yritystoiminnan aikana koko-aikatyötä vähintään kuusi kuukautta tai täyttänyt yritystoiminnan aikana palkansaajan työssäoloehdon esimerkiksi osa-aikatyöllä. Yritystoiminnan voi osoittaa sivutoimiseksi myös esimerkiksi päätoimisilla, normaalisti edenneillä opinnoilla, jotka ovat kestäneet yritystoiminnan aikana vähintään kuusi kuukautta.

Yritystoiminnan katsominen sivutoimiseksi työhistorian perusteella tarkoittaa sitä, että henkilön työssäolo ja yritystoiminnan harjoittaminen on ollut samanaikaista. Esimerkiksi kausiluonteisessa yritystoiminnassa henkilö voi olla vuoroin palkkatyössä ja vuoroin harjoittaa yritystoimintaa, jolloin tässä tarkoitettu samanaikaisuus ei toteudu. Yritystoiminnan katsominen sivutoimiseksi työssäolon perusteella edellyttää, ettei toiminnan laajuudessa tapahdu muutoksia. Jos toiminta esimerkiksi laajenee työttömyyden alettua, TE-toimiston tulee arvioida, onko toimintaa pidettävä edelleen sivutoimisena.

Yritys ei välttämättä ole ollut toiminnassa työssäolon aikana. Myös tällaista yritystoimintaa voidaan pitää sivutoimisena työssäolon perusteella. Jos henkilö jatkaa tällaista yritystoimintaa työttömyyden alettua, TE-toimiston tulee arvioida toiminnan pää- ja sivutoimisuus uudelleen.

Alkava yritystoiminta voi olla työmäärältään niin vähäistä, että sitä voidaan pitää TTL:a sovellettaessa sivutoimisena. Jos alkavassa yritystoiminnassa on mahdollista erottaa työmäärän vähäisyys tulojen puuttumisesta, TE-toimisto voi katsoa työttömänäkin aloitetun yritystoiminnan olevan sivutoimista. Koska työttömyysetuuden tarkoituksena ei ole tukea kannattamatonta yritystoimintaa, pelkästään tulojen puuttumisen tai vähäisyyden perusteella alkavaa yritystoimintaa ei voida katsoa sivutoimiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeet

Pää- ja sivutoimisuus

- Vakuutusoikeus Dnro 2217/2014/1742: Kolmen tunnin kolumnin kirjoitustyö kuukaudessa katsottiin päätoimiseksi. Ei yritysmuotoa, vain yksi asiakas. Saatu tulo noin 110 euroa / kk.
- Työnhakijaa ei katsottu palkansaajaan rinnastettavaksi yrittäjäksi, koska ”ei näyttöä harvalukuisista toimeksiantajista.”
- Työnhakijalla siis käännetty todistustaakka eikä henkilön omaan ilmoitukseen uskottu.

Pää- ja sivutoimisuus

- Vakuutusosoikeus Dnro 682/2011/628: Henkilö perustanut osakeyhtiön. Yhtiö on pöytälaatikossa useita vuosia eikä toimintaa ole ollut lainkaan. Muutoksenhakuelimillä yhtiön kirjanpito ja tiliotteet, joissa ei tapahtumia.
- Työnhakija luokiteltiin päätoimiseksi yrittäjäksi, vaikka hän pyrki näyttämään kaiken siitä, ettei yritystoiminta ole päätoimista.
- ”Ei näyttöä siitä, ettei toiminta ole päätoimista”

Itsensätyöllistäminen kasvussa

- Tilastokeskus: Itsensätyöllistäminen 2000-luvun trendi-ilmiö
- Usein kysymys siitä, että toimeksiantajat haluavat säästää eläkevakuutus-, sosiaaliturva- ja työttömyysvakuutusmaksuissa.
 - Esim Wolt-ruokalähettipalvelu, joka ilmoitti siirtävänsä työsuhteiset toimeksiantosuhteisiin.
 - Toimittaja, muusikko, näyttelijä tai lehtikuvajaa voidaan tilata joko työsuhteiseen tai toimeksiantoperusteiseen keikkaan. Nykyisin toimittaja tilataan toimeksiantoperusteiseen työhön, jottei yhtiön tarvitse maksaa sosiaalikulua.
 - Työttömyysturvalain mukaan nämä henkilöt ovat jatkossa yrittäjiä, jolloin heillä on riski saada päätoimisen yrittäjän status.

YEL-vakuutuksesta luopuminen

- TTL 2 luvun 8 §:
- Henkilön tulee jatkossa luopua YEL-vakuutuksesta.
- YEL-vakuutus on pakollinen, jos työtulo ylittää 7.502,14 euroa / v.
- HE 8 §: Jos yksityisen elinkeinonharjoittajan yritystoimintaa pidettäisiin päättyneenä, hän voisi etsiä uusia työmahdollisuuksia ilman, että hän menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen. Jos mahdollinen uusi toimeksianto suoritettaisiin yrittäjänä, työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisisi yritystoiminnan pää- tai sivutoimisuuden 5 §:n mukaisesti uuden toimeksiannon alkamisesta lukien.
- YEL-vakuutus on oltava, jos tekee toimeksiantotyötä.
- Eläketurvakeskus / Markus Palomurto: Vakuutus ei ole tarkoitettu pätkävakuutukseksi, vaan kokonaisuudeksi. Yritystoiminnan tulisi olla selkeästi lopetettu, jos YEL-vakuutuksesta luovutaan kalenterivuonna.

TTL 2 luvun 8 § selkeyttäminen

- TTL 2 luvun 8 §:
- Lakiin tulisi laatia etusijajärjestys. Epäselvä asia muutoksenhakuelimille ja TE-keskuksille. Laissa useita pykälää yritystoiminnan lakkaamisesta (6 § - 8 §).
- Selvyyden vuoksi, lakiin tulisi kirjata, ettei palkansaajaan rinnastettavalta yrittäjältä edellytetä YEL-vakuutuksesta luopumista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Kiitos!

Jussi Salokangas
Lakimies, OTM
Suomen Journalistiliitto ry